

EPK Figyelő:

A Víz és a szennyvízhálózat emberi jog! A Víz egy nyilvános jó, nem árucikk!

Státusz: Megválaszolt kezdeményezés

1. Alapvető információk:

- Bizottsági nyilvántartási szám: ECI(2012)000003
- Nyilvántartásba véve: 2012. május 10.
- Honlap: <http://www.right2water.eu/>
- Európai Bizottság információs lapja a kezdeményezésről:
https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003_hu

- Gyűjtés kezdete: 2012. május 10.
- Gyűjtés lezárva: 2013. november 1.
- Érvényes támogató nyilatkozatok száma: 1 659 543

- Érvényes kezdeményezés Bizottságnak benyújtva: 2013. december 20.
- Kezdeményezés megválaszolása: 2014. március 19.
- Bizottság közleménye (a kezdeményezés megválaszolása):
<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/HU/1-2014-177-HU-F1-1.Pdf>

2. Célkitűzések (kötelezően benyújtandó információk):

Felhívjuk az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy olyan törvényt hozzon, amely a víz- és szennyvízhálózatokhoz való hozzáférési jogot úgy ismeri el, ahogy az Egyesült Nemzetek Szövetsége ezt elismeri, és támogatja azt, hogy a víz és szennyvízelvezetés mindenki számára közzolgáltatás legyen.

Az EU törvényhozásának a kormányoktól kérnie kell azt, hogy minden polgár számára, az illető kormány elegendő mennyiségű tiszta ivóvizet, és szennyvízelvezetést biztosítson.

A következőket szorgalmazzuk:

1. Az EU intézményei és a tagállamok kötelesek legyenek minden lakosnak a vízhez és szennyvízhálózatokhoz való hozzáférési jogát biztosítani.
2. A vízkészlet és a vízkészlet kezelése ne legyen "belső piaci szabályozás"-nak alávetve és a vízszolgáltatása ne legyen liberalizáció tárgya.
3. Az EU növelje erőfeszítéseit annak érdekében, hogy a vízhez és szennyvízhálózatokhoz univerzális hozzáférhetőséget érjen el.

3. A kezdeményezés háttere, rövid összefoglalása és támogatói:

Az ENSZ Közgyűlése korábban elismerte, hogy „a biztonságos és tiszta ivóvízhez és a megfelelő higiéniés körülményekhez való jog a teljes értékű élethez és az összes emberi jog teljes körű gyakorlásához nélkülözhetetlen emberi jog”. Európai szinten az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése kijelentette, hogy „az ivóvízhez való hozzáférést alapvető

emberi jogként kell elismerni, mert az a földi élethez nélkülözhetetlen, ezért olyan erőforrás, amelyen az emberiségnek meg kell osztoznia”.

A szervezők az EU-tól is ilyen megközelítést várnak el, és ekképpen azt kérik, hogy a víz és szennyvízelvezetés mindenki számára közszolgáltatás legyen. A szervezők szerint minden uniós polgárnak szabadon hozzá kell férni a tiszta ivóvízhez és szennyvízszolgáltatáshoz, a vízkészletet pedig ki kell venni a belső piaci szabályozás alól.

A *Right2Water* kezdeményezést a European Federation of Public Service Unions szakszervezet hangolta össze, míg a szervezői csoport hét tagállam nagy szakszervezeteinek vezetőiből [állt](#).

4. A kezdeményezés életútjának és a Bizottság válaszáinak rövid összefoglalása:

A *Right2Water* az első, aláírásgyűjtést sikerrel teljesítő európai polgári kezdeményezés. A Bizottság 2014. február 17-én fogadta a szervezőket, és ugyanazon a napon lehetőséget biztosított nekik arra, hogy az Európai Parlamentben megrendezett közmeghallgatáson bemutathassák kezdeményezésüket.

Az aláírásgyűjtés húzó tagállama Németország volt, ahol 1 236 455 érvényes aláírás gyűlt a kezdeményezés mellett, míg a második legtöbb érvényes aláírást adó tagállam Olaszország volt, 65 223 támogató nyilatkozattal. Magyarországon 18 245 érvényes aláírás gyűlt (ez elég volt a tagállami érvényességi küszöb eléréséhez).

Az aláírásgyűjtési időszak a főszabály szerinti egy év helyett közel 18 hónapig hónapig tartott, mivel 2012-ben az online gyűjtési rendszerrel kapcsolatos, az aláírásgyűjtés ellehetetlenülését eredményező működési problémák kompenzálásaként a Bizottság – saját hatáskörben eljárva, azonnali hatállyal – több más európai polgári kezdeményezés mellett a *Right2Water* aláírásgyűjtési időszakát is [meghosszabbította](#).

A Bizottság válasza a kezdeményezésre:

A Bizottság válaszában kifejtette, hogy az EU kifejezetten elismeri a víz mint a teljes értékű élethez és az összes emberi jog teljes körű gyakorlásához nélkülözhetetlen közjó fontosságát. A testület ugyanakkor többször felhívja arra a figyelmet, hogy e területen az átfogó cselekvésnek számos esetben hatásköri korlátai vannak, és az esetleges uniós cselekvés sértené a szubszidiaritás elvét, így minden előirányzott cselekvést ezen elvek tiszteletben tartása mellett kell meghatározni.

Ennek megfelelően a Bizottság számos cselekvést előirányzott, többek között:

- egész Unióra kiterjedő nyilvános konzultáció indítása az ivóvízről szóló irányelvről;
- a települési szennyvízkezelésre és ivóvízellátásra vonatkozó adatok kezelésének átláthatóbbá tétele;
- több és szerteágazóbb referenciaérték meghatározása a vízszolgáltatások számára;
- a fejlesztési támogatások innovatív megközelítéseinek (például a vízszolgáltatók közötti és a közszférán belüli partnerségek támogatása) ösztönzése.

Számos szakértő szerint a Bizottság előirányzott cselekvési terve ugyanakkor csak részsikernek tekinthető. A Bizottság bár számos intézkedést kilátásba helyezett, nem tekinthető úgy, hogy a testület által előirányzott lépések maradéktalanul teljesítették volna a szervezők kéréseit.

A polgári kezdeményezés bizottsági közlemény közzétételét követő utóélete is figyelemreméltó. Az Európai Parlament a *Right2Water* európai polgári kezdeményezés

nyomon követése keretén belül 2015. szeptember 8-án [állásfoglalást](#) fogadott el, amelyben cselekvésre szólítja fel a Bizottságot.

2018 februárjában a Bizottság javaslatot [nyújtott](#) be az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv (ivóvíz irányelv) módosítása érdekében, melyet a testület többek között a Right2Water kezdeményezésben előirányzott cselekvés megvalósításaként határozott meg. Az uniós jogalkotó végül 2020 decemberében [fogadta](#) el az új ivóvíz irányelvet ([EU 2020/2184 irányelve](#)), amely végül 2021. január 12-én lépett [hatályba](#).

A kezdeményezéssel kapcsolatban megjelent tudományos publikációk:

- Jerry van den Berge: Water and Sanitation are a Human Right! Water is a Public Good! In: Berg, Carsten – Thomson, Janice (eds.): An ECI That Works! Learning from the first two years of the European Citizens' Initiative. The ECI Campaign, 2014.

